

Gdańsk, dnia 24 maja 2019 roku

Trybunał Konstytucyjny
Al. Jana Christiana Szucha 12a
00-918 Warszawa

Skarżący:

1. J G (PESEL)
2. B G (PESEL)

reprezentowani przez:
radcę prawnego Marcina Deczkowskiego
(wpisanego na listę radców prawnych pod nr GD 2046)
Kancelaria Radcy Prawnego
ul. Ujeścisko 5c/9
80-130 Gdańsk

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Działając w imieniu skarżących J G i B G , na podstawie udzielonych mi pełnomocnictw, które załączam wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej, niniejszym na podstawie przepisów art. 79 ust. 1 w zw. z art. 188 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 53 w zw. z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 roku o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2016 roku, poz. 2072)

wnoszę o orzeczenie, że:

przepis art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 1997 roku, nr 162, poz. 1568 ze zm.; aktualny tekst jednolity: Dz.U. z 2018 poz. 2204) (dalej jako „u.g.n.”), który przyznaje wojewodzie (w odniesieniu do nieruchomości Skarbu Państwa) albo właściwej radzie lub sejmikowi (w odniesieniu do nieruchomości jednostek samorządu terytorialnego) uprawnienie do podwyższenia stawki procentowej

opłaty rocznej, nie określając górnej granicy takiego podwyższenia jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą zakazu nadmiernej ingerencji w zw. z art. 64 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto w imieniu skarżących wnoszę o zasądzenie od organu na rzecz skarżących zwrotu kosztów postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym według norm przepisanych.

Podstawą wniesienia skargi konstytucyjnej jest wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia listopada 2018 roku (sygn. akt) w przedmiocie uchylenia wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G z dnia września 2016 roku (sygn. akt) i oddalenia skargi J G oraz B G na uchwałę Rady Miasta S nr z dnia lutego 1998 roku w przedmiocie podwyższenia stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych, należących do gminy.

UZASADNIENIE

I. Ustalenia faktyczne stanowiące podstawę skargi konstytucyjnej

W dniu maja 2016 roku J G i B G, działając zgodnie z przepisami art. 3 § 2 pkt 5 i art. 13 § 2 w zw. z art. 53 § 2 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2002 roku nr 153, poz. 1270 ze zm. w brzmieniu sprzed dnia 1 czerwca 2017 roku) (dalej „p.p.s.a.”) zaskarżyli do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G uchwałę Rady Miasta S nr z dnia lutego 1998 roku podwyższającą stawkę procentową opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych. Na podstawie § 1 ust. 2 wskazanej wyżej uchwały Rada Miasta S ustaliła stawkę procentową opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntów pod lokalami użytkowymi w wysokości 15% ceny gruntu, z wyłączeniem pracowni artystycznych.

Zaskarżenie opisanej powyżej uchwały, nastąpiło po uprzednim wezwaniu przez skarżących J G i B G w dniu kwietnia 2016 roku Rady Miasta S do usunięcia stanu naruszającego ich interes prawny (art. 101 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym - Dz.U. z 1990 roku nr 16, poz. 95 ze zm.)

poprzez wyeliminowanie uchwały z obrotu prawnego.

Skarżący J G i B G są współużytkownikami wieczystymi ( ) nieruchomości położonej w S przy ul. , dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr , oraz współwłaścicielami lokalu, stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w budynku posadowionym na przedmiotowej nieruchomości. Prawo użytkowania wieczystego przysługujące skarżącym ujawniono w księdze wieczystej w dniu maja 2007 roku. Na podstawie wymienionej wyżej uchwały Gmina Miasta S pobiera od skarżących począwszy od 2008 roku opłaty roczne z tytułu użytkowania wieczystego w wysokości odpowiadającej 15% wartości nieruchomości. Do chwili obecnej (przez 11 lat) skarżący uiszcili na rzecz gminy opłaty roczne odpowiadające 165% wartości nieruchomości. Prawo użytkowania wieczystego zostało ustanowione na okres 99 lat – do upływu tego okresu pozostało około 88 lat.

Skarżący w skardze skierowanej do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G zarzucili zaskarżonej uchwale Rady Miasta S w szczególności sprzeczność z przepisem art. 76 ust. 1 u.g.n. wskazując, iż podwyższenie stawki procentowej opłaty rocznej z 3% do 15% nastąpiło w sposób dowolny, rażąco przewyższający najwyższą, ustawowo przewidzianą stawkę procentową opłaty rocznej (3%) oraz, że wskutek podwyższenia stawki procentowej doszło do jej zrównania z pierwszą opłatą roczną, o której mowa w art. 71 ust. 1 u.g.n. i art. 72 ust. 2 u.g.n., co skutkowało pobieraniem takiej opłaty jako opłaty rocznej w kolejnych latach istnienia prawa użytkowania wieczystego. W skardze zakwestionowano także podwyższenie stawki procentowej opłaty rocznej jedynie względem niektórych nieruchomości, o których mowa w art. 72 ust. 3 pkt 5 u.g.n., podczas gdy przepis art. 76 ust. 1 u.g.n. uprawnia organ wyłącznie do podwyższenia tej stawki w odniesieniu do wszystkich nieruchomości, o których mowa w art. 72 ust. 3 pkt 5 u.g.n. Dodatkowo zakwestionowano podwyższenie stawki procentowej opłaty rocznej w odniesieniu do kategorii nieruchomości bez związku z celem, na jaki nieruchomości te zostały oddane w użytkowanie wieczyste. Ponadto wskazano na sprzeczność uchwały z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegającą na naruszeniu zasady zakazu nadmiernej ingerencji, zasady poprawnej legislacji, będące integralną częścią zasady praworządności, zasady równości podmiotów wobec prawa oraz zasady równej dla wszystkich ochrony prawnej własności i innych praw majątkowych.

Wyrokiem z dnia września 2016 roku (sygn. akt) Wojewódzki Sąd Administracyjny w G stwierdził nieważność § 1 ust. 2 uchwały Rady Miasta S

nr _____ z dnia _____ lutego 1998 roku podwyższającej stawkę procentową opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych. W uzasadnieniu Sąd jako główne motywy rozstrzygnięcia podał, iż:

1. podwyższenie stawki procentowej nastąpiło w sposób dowolny;
2. podwyższenie stawki procentowej nastąpiło względem nieruchomości bez związku z celem, na jaki nieruchomości zostały oddane w użytkowanie wieczyste.

Od powyższego wyroku Rada Miasta S _____ w dniu _____ listopada 2016 roku wywiodła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, zarzucając powyższemu rozstrzygnięciu naruszenie między innymi przepisu art. 76 ust. 1 u.g.n. (choć w zarzucie kasacyjnym nie określono aktu prawnego, którego dotyczyło naruszenie przepisu art. 76 ust. 1). Skarżący kasacyjnie wskazał, iż wymieniona norma prawna nie wprowadza jakiegokolwiek ograniczenia oraz kryteriów, jakimi powinien kierować się organ, decydując o podwyższeniu stawki procentowej opłaty rocznej, w związku czym Rada Gminy nie naruszyła przedmiotowej normy prawnej.

Naczelny Sąd Administracyjny prawomocnym wyrokiem z dnia _____ listopada 2018 roku (sygn. akt _____) uchylił zaskarżony wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G _____ z dnia _____ września 2016 roku w sprawie o sygn. akt _____ w punktach 1 i 3 i w tym zakresie oddalił skargę skarżących.

II. Podstawa prawna wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego i jej uzasadnienie

Oddalając skargę J _____ G _____ i B _____ G _____ z dnia _____ maja 2016 roku Naczelny Sąd Administracyjny przyjął, iż zaskarżona uchwała została wydana na podstawie art. 76 u.g.n. W uzasadnieniu wyroku stwierdzono, że skoro przedmiotowy przepis nie zakreśla granic podwyżek stawki procentowej opłaty rocznej, to trudno przyjąć, że w realiach sprawy nastąpiło przekroczenie granic upoważnienia ustawowego, w sytuacji gdy ustawodawca nie przewidział żadnych kryteriów, jakimi powinna była kierować się rada gminy. Wskazano również, że ustalenie przekroczenia przez organ uchwałodawczy granic tak ogólnie sformułowanego upoważnienia ustawowego jest znacznie utrudnione, nawet w przypadku poznania motywów działania organu wyrażonych w uzasadnieniu uchwały. Jednocześnie Naczelny Sąd Administracyjny odwołał się do dyrektyw prawa cywilnego, między innymi zasady swobody umów. W tym kontekście przyjęto, że skoro uchwała została podjęta w 1998 roku, to nie można przyjąć elementu zaskoczenia po stronie skarżących. Ponadto Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że funkcjonowanie uchwały

w obrocie od 1998 roku, w tym w dacie nabycia prawa użytkowania wieczystego przez skarżących, oznacza, że wysokość opłaty rocznej nie powodowała – w ocenie skarżących – dyskryminacji w życiu gospodarczym, a w związku z tym nie mogła naruszać zasady równości i zasady ochrony prawa własności i innych praw majątkowych wyrażonych w art. 32 ust. 1 i ust. 2 oraz w art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Naczelny Sąd Administracyjny nie podzielił zatem poglądów Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G , w szczególności co do dowolnego podwyższenia stawki procentowej opłaty rocznej przez organ.

Naczelny Sąd Administracyjny uznał także, że Wojewódzki Sąd Administracyjny w G dopuścił się naruszenia przepisu art. 165 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Reasumując, w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy Naczelny Sąd Administracyjny przyjął, iż stawka opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych została podwyższona uchwałą Rady Miasta S nr z dnia lutego 1998 roku zgodnie z przepisem art. 76 ust. 1 u.g.n., a zatem przepis ten stanowił podstawę prawną rozstrzygnięcia.

III. Wyczerpanie przysługujących skarżącym środków zaskarżenia lub innych środków odwoławczych

Skarżący J G i B G wyczerpali w niniejszej sprawie przysługujące im środki zaskarżenia i środki odwoławcze.

J G i B G w dniu kwietnia 2016 roku, zgodnie z dyspozycją przepisu art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, wezwali Radę Miasta S do wyeliminowania z obrotu prawnego uchwały nr z dnia lutego 1998 roku podwyższającej stawkę procentową opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych.

Wobec negatywnego stanowiska Rady Miasta S , skarżący wykorzystali przysługujące im uprawnienia w ramach postępowania sądowo-administracyjnego, zaskarżając przedmiotową uchwałę Rady Miasta S do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G W ramach kontroli instancyjnej orzeczenia Sądu I instancji, na skutek skargi kasacyjnej organu, Naczelny Sąd Administracyjny na podstawie art. 188 w zw. z art. 193 i

art. 151 p.p.s.a. wydał wyrok reformatoryjny, uchylając wyrok Sądu I instancji w zaskarżonej części i oddalając w tej części skargę J G i B G (vide: pkt I uzasadnienia niniejszej skargi konstytucyjnej).

Ponieważ od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego nie przysługuje żaden środek odwoławczy ani środek zaskarżenia, tym samym uznać należy, iż skarżący J G i B G wyczerpali przysługujące im w niniejszej sprawie środki zaskarżenia i środki odwoławcze.

Skarżący oświadczają, iż nie wnosili nadzwyczajnych środków zaskarżenia od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia listopada 2018 roku.

IV. Termin do wniesienia skargi konstytucyjnej

Skarżącym doręczono wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia listopada 2018 roku (sygn. akt) oddalający skargę w dniu 26 lutego 2019 roku. Zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 roku o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2016 roku, poz. 2072) 3-miesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej upływa w dniu 27 maja 2019 roku (z uwagi na okoliczność, że dzień 26 maja 2019 roku wypada w niedzielę).

Skarżący w załączeniu przedkładają kopię koperty, która zawierała odpis wyroku, o którym mowa powyżej (nr nadawczy przesyłki) oraz wydruk ze strony Poczty Polskiej S.A. potwierdzający datę doręczenia przedmiotowej korespondencji w dniu 26 lutego 2019 roku.

V. Sprecyzowanie zarzutu niezgodności z Konstytucją

W ocenie skarżących przepis art. 76 ust. 1 u.g.n. o treści:

„1. Stawka procentowa opłaty rocznej za nieruchomości gruntowe, o których mowa w art. 72 ust. 3 pkt 5, może być podwyższona zarządzeniem wojewody w stosunku do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub uchwałą odpowiedniej rady lub sejmiku w stosunku do nieruchomości stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego. Podwyższenie stawki procentowej może nastąpić tylko przed oddaniem nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste”

w części w jakiej przyznaje wojewodzie w stosunku do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub radzie i sejmikowi w stosunku do nieruchomości stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego uprawnienie do podwyższenia stawki procentowej opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych wymienionych w art. 72 ust. 3 pkt 5 u.g.n. (oddanych na inne cele niż nieruchomości wymienione w art. 72 ust. 3 pkt 1-4a u.g.n.) **bez określenia górnej granicy podwyższonej stawki procentowej opłaty rocznej:**

- a) jest niezgodny z wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą zakazu nadmiernej ingerencji w zw. z art. 64 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- b) jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

VI. Uzasadnienie niezgodności z Konstytucją

Na wstępie skarżący wskazują, iż problematyka ujawniona w toku postępowania sądowno-administracyjnego z udziałem skarżących dotyczy prawa użytkowania wieczystego i związanego z jego istnieniem obowiązku uiszczania przez użytkownika wieczystego opłat rocznych na rzecz właściciela nieruchomości. Kluczowym jednak aspektem sprawy było udzielenie odpowiedzi na pytanie o istotę i cel opłat rocznych, a przez to także o istotę i cel samego prawa użytkowania wieczystego, co jednak w toku postępowania kasacyjnego zostało zmarginalizowane przez Naczelny Sąd Administracyjny. Odpowiedź na przedmiotowe pytania wiązała się zaś bezpośrednio z zagadnieniem dotyczącym mechanizmów wprowadzonych przez ustawodawcę, a związanych z zasadami rządzącymi kształtowaniem wysokości opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego. Zdaniem skarżących, owe mechanizmy rzutują w wielu aspektach bezpośrednio na sytuację prawną skarżących, przy czym wpływ tych mechanizmów nie ogranicza się wyłącznie do istnienia prawa użytkowania wieczystego (uprawnienia do korzystania z cudzej nieruchomości), lecz wiąże się z naruszeniem konstytucyjnych praw przysługujących skarżącym, o czym mowa w dalszej części uzasadnienia.

Skarżący podnoszą, iż wzorce kontroli konstytucyjności w niniejszej sprawie stanowią przepisy art. 64 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 wyrażającego zasadę zakazu nadmiernej ingerencji w zw. z art. 64 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W pierwszej kolejności skarżący podnoszą, iż z art. 64 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wynika prawo ochrony własności i innych praw majątkowych, mające charakter konstytucyjnego prawa podmiotowego. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż ochroną przewidzianą wymienionymi przepisami objęte jest – poza prawem własności – między innymi prawo użytkowania wieczystego („inne prawo majątkowe”).

Dodać należy, iż z perspektywy użytkownika wieczystego ochrona prawa użytkowania wieczystego wiąże się także ściśle z prawem własności, które może przysługiwać użytkownikowi wieczystemu w odniesieniu do rzeczy (budynków i innych urządzeń) wzniesionych na nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste, a stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności (art. 235 § 1 i § 2 k.c.). Należy bowiem zauważyć, że na gruncie wymienionej normy prawnej własność przysługująca użytkownikowi wieczystemu jest związana z użytkowaniem wieczystym, a więc uzależniona od istnienia tego prawa (jego wygaśnięcie lub rozwiązanie pociąga za sobą utratę własności przez użytkownika wieczystego, z wyjątkiem przypadku konfuzji praw tj. nabycia prawa własności nieruchomości przez użytkownika wieczystego). Natomiast inaczej przedstawia się sytuacja prawna skarżących, którym przysługuje odrębna własność nieruchomości lokalowej, która została ustanowiona na podstawie czynności wyodrębnienia prawa własności lokalu oraz oddania nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste (udziału w tym prawie). Zgodnie bowiem z art. 3a ustawy z dnia 24 czerwca 1994 roku o własności lokali (t.j. Dz.U. z 2019 roku poz. 737) w przypadku oddawania w użytkowanie wieczyste ułamkowej części gruntu (udziału) prawo to (odwrotnie niż w przypadku normy z art. 235 k.c.) jest związane z prawem własności lokalu.

Zagadnienie to ma, zdaniem skarżących, kluczowe znaczenie dla ustalenia związku z zakresem naruszenia przysługujących im praw podmiotowych, chronionych konstytucyjnie. Skarżący stawiają bowiem tezę, że przepis art. 76 ust. 1 u.g.n. godzi zarówno w przysługujące im prawo użytkowania wieczystego, ale także w przysługujące im prawo własności (odrębną własność lokalu), co wynika między innymi z wzajemnego powiązania obu wymienionych praw.

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań należy również zwrócić uwagę, iż z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyprowadza się zasadę proporcjonalności, która między innymi warunkuje ograniczenia konstytucyjnych praw. Podkreślenia wymaga, iż jakkolwiek ingerencja ustawodawcy jest w konstytucyjnie określonych przypadkach dopuszczalna, tym niemniej nie może być jednak nadmierna, tzn. sprzeczna z zasadą proporcjonalności. W tym kontekście ingerencja w prawo użytkowania wieczystego oraz

w prawo własności powinna zostać oceniona również przez pryzmat zasady proporcjonalności. W ocenie skarżących, w realiach niniejszej sprawy należy udzielić odpowiedzi między innymi na pytanie, czy spośród możliwych środków działania ustawodawca wybrał taki, który można uznać za dolegliwy w stopniu nie większym niż jest to niezbędne dla osiągnięcia założonego celu. Skarżący stawiają tezę, że odpowiedź na tak postawione pytanie jest negatywna, bowiem – z przyczyn opisanych poniżej – przepis art. 76 ust. 1 u.g.n. wprowadza ciężary naruszające podstawowe standardy prawne wyrażające istotę prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej i prawa własności lokalu.

Skarżący podnoszą, iż dla wykazania naruszeń, o których mowa w sformułowanych zarzutach niezbędne jest jednak przywołanie podstawowych regulacji prawnych przewidujących mechanizm kształtowania wysokości opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości.

Skarżący wskazują, iż obowiązek uiszczenia opłat rocznych wynika wprost z art. 238 k.c., który stanowi, iż „wieczysty użytkownik uiszcza przez czas trwania swego prawa opłatę roczną”. Rozwinięciem przedmiotowej regulacji są postanowienia przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami, w szczególności przepisy art. 71-76 u.g.n.

Jak wynika z przywołanych unormowań wysokość opłaty rocznej kształtują dwa elementy, a mianowicie: 1) wartość nieruchomości oraz 2) stawka procentowa opłaty rocznej (art. 72 ust. 1 u.g.n.).

W realiach sprawy, której stronami byli skarżący, szczególnego znaczenia nabrała kwestia wysokości stawki procentowej opłaty rocznej, przy czym zasadniczym zagadnieniem był mechanizm zmiany wysokości stawki procentowej w drodze władczego działania właściwego organu.

Zauważyć należy, iż ustawodawca w art. 72 ust. 3 u.g.n. wprowadził katalog celów, na jaki nieruchomości są oddawane w użytkowanie wieczyste, przypisując im odpowiednio skonkretyzowane stawki procentowe opłat rocznych. W odniesieniu do nieruchomości oddanych na „inne cele” (art. 72 ust. 3 pkt 5 u.g.n.) przewidziano stawkę w wysokości 3%. Jest to zarazem najwyższa ze stawek procentowych ustalonych w wymienionym przepisie. Dodać przy tym należy, iż zgodnie z art. 71 ust. 1 u.g.n. i art. 72 ust. 2 u.g.n. właściciel jest

uprawniony także do pobrania od użytkownika wieczystego tzw. pierwszej opłaty rocznej, której wysokość określono w przedziale od 15% do 25% wartości nieruchomości.

Natomiast w odniesieniu do mechanizmu zmiany wysokości stawki procentowej opłaty rocznej, to zastosowanie znajduje przede wszystkim art. 73 ust. 2 u.g.n., który przewiduje, iż „jeżeli po oddaniu nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste nastąpi trwała zmiana sposobu korzystania z nieruchomości, powodująca zmianę celu, na który nieruchomość została oddana, stawkę procentową opłaty rocznej zmienia się stosownie do tego celu.”. W takim wypadku zarówno właścicielowi, jak i użytkownikowi wieczystemu przysługuje prawo do zainicjowania postępowania aktualizacyjnego, obejmującego żądanie zmiany stawki procentowej opłaty rocznej (poprzez jej podwyższenie lub obniżenie w zależności od zakresu zmiany celu, na jaki nieruchomość została oddana w użytkowanie wieczyste) – art. 73 ust. 2 zdanie 2 u.g.n. w zw. z art. 78-81 u.g.n.

Gdyby ograniczyć rozważania do wymienionych wyżej regulacji, to należałoby uznać, że wprowadzone przez ustawodawcę reguły są jasno określone, ich stosowanie podlega kontroli sądowej, chroniąc tym samym interesy zarówno właściciela, jak i użytkownika wieczystego nieruchomości.

Tym niemniej ustawodawca, wprowadzając przepis art. 76 ust. 1 u.g.n., ustanowił istotne odstępstwo od powyższych reguł, przyznając właściwemu organowi uprawnienie do władczego kształtowania sytuacji prawnej jednej ze stron tj. użytkownika wieczystego. Zgodnie bowiem z cytowanym przepisem, właściwy organ w odniesieniu do nieruchomości należących odpowiednio do Skarbu Państwa oraz do jednostek samorządu terytorialnego ma możliwość podwyższenia stawki procentowej opłaty rocznej względem użytkowników wieczystych nieruchomości wymienionych w art. 72 ust. 3 pkt 5 u.g.n. W realiach sprawy z udziałem skarżących, Rada Miasta S skorzystała z przyznanego jej uprawnienia, ustalając podwyższoną stawkę procentową opłaty rocznej w wysokości aż 15%, w drodze uchwalenia aktu prawa miejscowego (podjęcia uchwały).

Na uwagę zasługuje przy tym okoliczność, że tego rodzaju podwyższenie stawki procentowej opłaty rocznej, nie podlega kontroli w drodze procedury przewidzianej w art. 78-81 u.g.n. W tym wypadku możliwe jest zainicjowanie przez użytkownika wieczystego kontroli sądowo-administracyjnej aktu prawa miejscowego, czego efektem – w realiach sprawy z udziałem skarżących – były wydane wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia września 2016 roku oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia listopada 2018 roku.

W tym miejscu zaznaczenia wymaga, iż dalsze rozważenia dotyczą kategorii nieruchomości, o których mowa w art. 72 ust. 3 pkt 5 u.g.n., a więc oddanych w użytkowanie wieczyste na inne cele niż wymienione w art. 72 ust. 3 pkt 1-4a u.g.n., bowiem wyłącznie takich nieruchomości dotyczy kwestionowany przepis art. 76 ust. 1 u.g.n.

Istotnego znaczenia nabiera więc zagadnienie charakteru prawnego użytkowania wieczystego oraz opłat rocznych, o czym była mowa na wstępie niniejszego punktu uzasadnienia. Nie ulega wątpliwości, iż prawo użytkowania wieczystego jest instytucją prawa cywilnego, natomiast stosunek prawny łączący właściciela nieruchomości z jej użytkownikiem wieczystym jest stosunkiem cywilnoprawnym. Podobnie, zgodnie z ugruntowanymi poglądami doktryny i judykatury, opłata roczna ma charakter cywilnoprawny – nie stanowi więc daniny publicznej. Na tym tle szczególnego znaczenia nabiera kwestia mechanizmu zmiany wysokości stawki procentowej opłaty rocznej (a więc jednego z dwóch elementów kształtujących wysokość opłaty rocznej). W tym wypadku, jak omówiono to powyżej, ustawodawca przewidział dwie możliwości zmian: 1) pierwsza, wynikająca ze zmian w sposobie korzystania z nieruchomości, której przesłanki i kontrola podlega regułom właściwym dla stosunków cywilnoprawnych, a także 2) druga wynikająca z podejmowanych przez właściwe organy aktów prawa administracyjnego. W odniesieniu do drugiej z podstaw zmian w zakresie wysokości stawki procentowej opłaty rocznej, wynikającej wprost z art. 76 ust. 1 u.g.n. wskazać należy, iż ustawodawca przyznał uprawnienie organowi, którego ścisły związek z jedną ze stron stosunku cywilnoprawnego (użytkowania wieczystego) jest oczywisty. W realiach sprawy z udziałem skarżących, Rada Miasta S   uchwaliła podwyższenie stawki procentowej opłaty rocznej w odniesieniu do nieruchomości, stanowiących własność Gminy Miasta S   Niewątpliwie więc – w drodze art. 76 ust. 1 u.g.n. – ustawodawca uprzywilejował jedną ze stron stosunku cywilnoprawnego, która jest beneficjentem aktów administracyjnych podejmowanych przez organ, będący ściśle powiązany z właścicielem nieruchomości.

Zaznaczenia przy tym wymaga, iż regulacja z art. 76 ust. 1 u.g.n. jest wysoce lakoniczna, gdyż nie określa żadnych kryteriów podwyższenia stawki procentowej opłaty rocznej, w tym górnej granicy takiego podwyższenia. W konsekwencji, na kanwie sprawy sądowo-administracyjnej z udziałem skarżących, ujawniła się z całą mocą problematyka sądowej kontroli aktów administracyjnych podwyższających wysokość stawki procentowej opłaty rocznej przez pryzmat ich zgodności z art. 76 ust. 1 u.g.n. Jak wynika wprost z treści uzasadnienia wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia   listopada 2018 roku

zaskarżona uchwała Rady Miasta S   wymyka się spod kontroli jej legalności (co do zgodności uchwalonego podwyższenia stawki procentowej do 15% z wymienioną normą prawną) właśnie ze względu na brak określenia przez ustawodawcę górnej granicy podwyższenia stawki procentowej. Należy więc stwierdzić, że przyznane organom uprawnienie ma charakter blankietowy, nie podlegający jakiejkolwiek kontroli umożliwiającej ochronę interesu publicznego, czy też interesu indywidualnego (jak w sprawie z udziałem skarżących).

Powstaje więc pytanie o to, czy taki sposób ukształtowania przepisu art. 76 ust. 1 u.g.n. pozostaje w zgodzie z przywołanymi przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uwzględniając dotychczasowe rozważania w kontekście naruszenia przez ustawodawcę zasady zakazu nadmiernej ingerencji wynikającej z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, skarżący wskazują, iż ocena tego naruszenia powinna zostać dokonana z uwzględnieniem celu pobierania opłaty rocznej i jej istoty. Nie można przy tym pomijać całokształtu regulacji dotyczących prawa użytkownika wieczystego i opłat rocznych, o których była mowa wcześniej. W ocenie skarżących, kwestionowana regulacja godzi zarazem w konstytucyjnie zagwarantowane skarżącym prawo do ochrony własności i innych praw majątkowych (użytkowania wieczystego).

W pierwszej kolejności należy wskazać na korelację pomiędzy czasem trwania prawa użytkownika wieczystego a obowiązkiem uiszczania przez użytkownika wieczystego opłat rocznych na rzecz właściciela nieruchomości. Skoro bowiem prawo użytkownika wieczystego jest ustanawiane na okres od 49 do 99 lat, to powszechnie przyjmuje się, że opłaty uiszczane corocznie powinny stanowić dla właściciela ekwiwalent za korzystanie z jego nieruchomości przez użytkownika wieczystego. Nie powinno być przy tym akceptowalne rozwiązanie prawne, które umożliwiłoby właścicielowi pobieranie opłaty rocznej w wysokości nadmiernie wygórowanej, prowadzącej do nieuzasadnionego wzbogacenia właściciela kosztem użytkownika wieczystego. Nie można przy tym pomijać, że opłaty roczne ustalane są jako procent wartości nieruchomości. Ma to o tyle istotne znaczenie, iż celem wprowadzenia opłat rocznych z pewnością nie jest umożliwienie właścicielowi uzyskania w stosunkowo krótkiej perspektywie czasu ekwiwalentu odpowiadającego swoją wysokością całkowitej wartości nieruchomości z jednoczesnym zachowaniem przez właściciela przysługującego mu prawa (bez konieczności wyzbywania się tego prawa). Z tych względów przyjmując maksymalną ustawową wysokość stawki procentowej opłaty rocznej wynikającą z art. 72 ust. 3 pkt 5 u.g.n. wynoszącą 3%, ustawodawca uwzględniając opisaną powyżej korelację pomiędzy obowiązkiem

corocznego uiszczania opłaty a czasem trwania prawa użytkowania wieczystego, dopuścił możliwość uzyskania przez właściciela ekwiwalentu za czas trwania użytkowania wieczystego w wysokości trzykrotności wartości nieruchomości – przy przyjęciu maksymalnego czasu, na jaki prawo użytkowania wieczystego zostaje ustanowione tj. 99 lat (suma opłat rocznych uiszczona przez użytkownika wieczystego przez około 33 lata prowadziłaby do uzyskania przez właściciela całej wartości nieruchomości).

Na uwagę zasługuje również treść art. 72 ust. 3 u.g.n., który przewiduje najwyższą stawkę procentową opłaty rocznej w wysokości 3% (pkt 5). Istotne jest, że w odniesieniu do nieruchomości oddanych na cele, o których mowa w punktach 1-4a stawki procentowe kształtują się w przedziale od 0,3% do 2%. Oznacza to, że pomiędzy wymienionymi stawkami procentowymi a stawką przewidzianą w art. 72 ust. 3 pkt 5 u.g.n. zachowano proporcję, w której stawka ta jest wyższa od 10 do 1,5 razy od pozostałych wymienionych w tym przepisie. Natomiast podwyższenie stawki procentowej wymienionej pod punktem 5 – wobec braku górnej granicy takiego podwyższenia – może prowadzić do rażącej dysproporcji pomiędzy stawkami procentowymi i zerwania jakiegokolwiek związku pomiędzy stawkami procentowymi ustalonymi ustawowo a wprowadzonymi w drodze aktów administracyjnych przez właściwe organy. Sytuacja taka niewątpliwie wystąpiła w realiach sprawy, która toczyła się z udziałem skarżących, bowiem stawka procentowa w wysokości 15% jest odpowiednio aż 50 razy i 7,5 razy wyższa od stawek, o których mowa w art. 72 ust. 3 pkt 1-4a u.g.n.

Co istotne, pierwsza opłata roczna jest pobierana w wysokości od 15% do 25% wartości nieruchomości. Nie sposób więc zaaprobować sytuacji, w której organ mógłby ustalić stawkę procentową opłaty rocznej na poziomie równym lub wyższym niż stawka pierwszej opłaty. Zdaniem skarżących, uzasadnione wątpliwości wzbudza także ustalenie tej stawki w wysokości zbliżonej do stawki przewidzianej dla pierwszej opłaty. W każdym z tych przypadków podważone zostałyby istota i cel opłaty rocznej oraz prawa użytkowania wieczystego, która w skutkach zostałaby zrównana z pierwszą opłatą (która jest pobierana jednorazowo a nie corocznie).

Kwestionowana norma prawna tj. art. 76 ust. 1 u.g.n. ma także ten skutek, iż jedyną formą obrony użytkownika wieczystego przed obowiązywaniem podwyższonej stawki opłaty rocznej jest tryb sądowo-administracyjnego zaskarżenia uchwały w przedmiocie podwyższenia stawki procentowej opłaty rocznej. Niemniej – jak wynika z wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 listopada 2018 roku – powołanie zarzutu opartego o ustalenie stawki procentowej w nadmiernej wysokości nie może stanowić o

bezprawności skarżonej uchwały (właśnie ze względu na brak ograniczeń w podwyższeniu wysokości tej stawki w art. 76 ust. 1 u.g.n.). Użytkownik wieczysty nie posiada także instrumentu prawnego umożliwiającego żądanie od właściwego organu podjęcia uchwały zmieniającej wysokość podwyższenia stawki procentowej. Ponadto, jak już wskazano, uchwała nie podlega weryfikacji w drodze postępowania aktualizacyjnego, przewidzianego w art. 78-81 u.g.n. W konsekwencji należy przyjąć, że tego rodzaju uchwały nie podlegają jakiegokolwiek skutecznej prawnie kontroli (w aspekcie *stricte* dotyczącym wysokości stawki procentowej opłaty rocznej). Zatem redakcja przepisu art. 76 ust. 1 u.g.n. umożliwia organowi dowolne podwyższenie stawki procentowej. Skutkiem braku ograniczeń jest nadmierne obciążenie użytkownika wieczystego, z czym skorelowane jest nadmierne wzbogacenie właściciela. W ocenie skarżących, nie taki był cel kwestionowanej normy prawnej, w szczególności osiągnięcie celu w postaci uzyskania przez właściciela ekwiwalentu za korzystanie z jego prawa własności, nie powinno następować w drodze nieograniczonej co do wysokości możliwości ukształtowania stawki procentowej opłaty rocznej.

Dodatkowo podnieść należy, iż skarżący nie są objęci działaniem ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności (t.j. Dz.U. z 2012 roku poz. 83) oraz ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (t.j. Dz.U. z 2019 roku poz. 916), co wynika między innymi z użytkowego przeznaczenia lokalu oraz wielkości udziałów w użytkowaniu wieczystym przysługującym właścicielom lokali użytkowych, znajdujących się w budynku posadowionym na nieruchomości.

Natomiast podjęta przez skarżących próba nabycia od gminy prawa własności nieruchomości gruntowej (w drodze umowy sprzedaży zgodnie z art. 32 ust. 1 u.g.n.) spotkała się z reakcją odmowną. Jako uzasadnienie odmowy wskazano na „nieopłacalność” takiej czynności. Skarżący wskazują przy tym, iż właśnie tak wysoka stawka procentowa opłaty rocznej (a w konsekwencji wysokość samej opłaty rocznej) stoi na przeszkodzie sprzedaży nieruchomości na rzecz skarżących – gmina dysponuje bowiem instrumentem finansowym, który umożliwia uzyskiwanie dochodu z nieruchomości na poziomie zdecydowanie wyższym niż realia rynkowe.

Otwierając możliwość podwyższenia 3-procentowej stawki opłaty rocznej, ustawodawca dopuścił modyfikację opisanych wyżej reguł kształtujących wysokość stawek opłaty rocznej (a tym samym wysokość opłat rocznych) w niekontrolowany sposób i w

konsekwencji uprzywilejował właściciela, który w czasie trwania użytkowania wieczystego może oczekiwać zapłaty opłat rocznych w wysokości nieadekwatnej (nieekwiwalentnej) do prawa przysługującego użytkownikowi wieczystemu oraz do wartości prawa własności nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste.

W ocenie skarżących, w kontekście całokształtu powyższych rozważań, ustawodawca naruszył wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadę zakazu nadmiernej ingerencji.

Na tym tle, zdaniem skarżących, przedmiotowa regulacja prawna powinna przewidywać górną granicę podwyższenia stawki procentowej opłaty rocznej. W ocenie skarżących, brak wprowadzenia tego rodzaju mechanizmu ochronnego faktycznie skutkuje tym, że w drodze władczego aktu właściwego organu (aktu administracyjnego) zostają naruszone istota i charakter prawa użytkowania wieczystego oraz opłaty rocznej. Co więcej, ustalenie nadmiernie wysokiej stawki procentowej, a w konsekwencji nadmiernie wysokiej opłaty rocznej, prowadzi równocześnie do naruszenia prawa własności (w realiach sprawy z udziałem skarżących – odrębnej własności lokalu). Z taką sytuacją mamy do czynienia w odniesieniu do praw przysługujących skarżącym.

W odniesieniu do prawa użytkowania wieczystego wskazać należy przede wszystkim na to, że brak górnej granicy stawki procentowej opłaty rocznej prowadzi do:

1. nierynkowego, a przez to nieuzasadnionego ekonomicznie obciążenia opłatą, czyniącego nierentownym prowadzenie działalności z wykorzystaniem nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste (*de facto* w lokalu, z którym związany jest wyłącznie ułamek udziału w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości);
2. niezbywalność prawa użytkowania wieczystego ze względu na nadmierne obciążenie opłatą roczną, a przez to niekonkurencyjność prawa użytkowania wieczystego względem analogicznych nieruchomości, nie będących w użytkowaniu wieczystym.

Natomiast w odniesieniu do prawa własności (w tym wypadku odrębnej własności lokalu) należy mieć na uwadze, że istotę prawa własności określają między innymi podstawowe uprawnienia takie jak możliwość korzystania, pobierania pożytków, bezpośredniego lub pośredniego eksploataowania przedmiotu własności. Przepisy ustawowe nie mogą zaś niweczyć powyżej opisanych uprawnień.

W przypadku jednak ustalenia stawki procentowej bez ograniczeń co do jej wysokości, ustalenie opłaty rocznej w nadmiernej wysokości będzie skutkowało tym, że:

1. prawo własności lokalu – z przyczyn ekonomicznych – stanie się niezbywalne, gdyż obciążenia z tytułu opłaty rocznej przewyższą opłacalność utrzymywania lokalu w porównaniu chociażby z kosztami utrzymania lokalu oddanego w najem;
2. z przyczyn, o których mowa w punkcie 1 powyżej, wyłączona zostanie możliwość pobierania pożytków z przysługującego prawa, bowiem oddanie lokalu przykładowo w najem wiązać się będzie z koniecznością ustalenia czynszu najmu w nierynkowej wysokości (najem zakłada bowiem osiągnięcie zysku, a przy nadmiernym obciążeniu z tytułu opłaty rocznej, osiągnięcie zysku byłoby niemożliwe).

Skarżący podkreślają również, iż wprowadzenie stawki opłaty rocznej w znacznej wysokości (w realiach sprawy z udziałem skarżących w wysokości 15%) prowadzi do następujących konsekwencji:

1. nieuzasadnionego wzbogacenia właściciela nieruchomości kosztem użytkownika wieczystego, biorąc pod uwagę nawet 99-letni okres trwania użytkowania wieczystego (użytkownik wieczysty zapłaci nie kilka, lecz kilkanaście razy pełną wartość nieruchomości przez czas trwania przysługującego mu prawa);
2. natomiast nadmierne obciążenie opłatą roczną może służyć właścicielowi jako instrument wymuszenia na użytkowniku wieczystym przedterminowego rozwiązania prawa użytkowania wieczystego, co wiązałoby się z utratą przez użytkownika wieczystego istotnego składnika majątku bez jakiegokolwiek rekompensaty.

Szczególnie drugi z opisanych aspektów braku ograniczenia w art. 76 ust. 1 u.g.n. wysokości stawki procentowej opłaty rocznej zasługuje na rozwinięcie. Skarżący podnoszą, iż wysokość opłaty rocznej wpływa negatywnie na rentowność prowadzonej na nieruchomości (w lokalu) działalności gospodarczej. Natomiast obecna wysokość obciążeń z tytułu opłaty rocznej nie pozwala na ewentualne oddanie nieruchomości w najem lub dzierżawę, bowiem nie sposób przenieść tak wysokich obciążeń na najemcę lub dzierżawcę i jednocześnie oczekiwać rynkowego zysku z tytułu najmu lub dzierżawy. W takiej sytuacji dalsze trwanie użytkowania wieczystego może okazać się nieuzasadnione. Co więcej, właściciel dokonując co 3 lata aktualizacji opłaty rocznej (w drodze jej podwyższenia w związku ze wzrostem wartości nieruchomości) może dodatkowo stosować nacisk na użytkownika wieczystego, dążąc do wyzbycia się przez niego przysługującego mu prawa (przedterminowego rozwiązania prawa użytkowanie

wieczystego). Niemniej zauważyć należy, że rozwiązanie prawa użytkowania wieczystego przed terminem może – w aktualnym stanie prawnym – nastąpić wyłącznie w drodze dwustronnej czynności prawnej. W związku z tym w zależności od stanu faktycznego właściciel nieruchomości może instrumentalnie wykorzystywać niekorzystną sytuację użytkownika wieczystego. I tak: właściciel może wyrazić na rozwiązanie prawa zgodę w sytuacji gdy np. nieruchomość miałaby być następnie przedmiotem innego rodzaju inwestycji albo nie wyrazić zgody i utrzymywać stan nadmiernych obciążeń po stronie użytkownika wieczystego, mając w tym przede wszystkim interes ekonomiczny. Co więcej, przepisy prawa – w szczególności ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy o własności lokali – nie przyznają użytkownikowi wieczystemu w takich sytuacjach jakichkolwiek roszczeń względem właściciela.

Skarżący podnoszą również, iż ze względu na czas trwania użytkowania wieczystego (od 49 lat do 99 lat) jedynie pozornie interes użytkownika wieczystego jest zabezpieczony poprzez zakaz stosowania podwyższonej stawki procentowej opłaty rocznej po oddaniu nieruchomości w użytkowanie wieczyste. Skarżący zaznaczają, iż mechanizm podwyższania stawki procentowej opłaty rocznej przewidziany w art. 76 ust. 1 u.g.n. nie uwzględnia bowiem upływu czasu i zmian na rynku nieruchomości, szczególnie w zakresie ich wartości (która stanowi obok stawki procentowej drugi element kształtujący wysokość opłat rocznych). W związku z tym brak ograniczeń w wysokości stawki procentowej prowadzi zasadniczo wyłącznie do wzrostu obciążeń z tytułu opłaty rocznej. W realiach sprawy z udziałem skarżących, uchwała podwyższająca stawkę procentową opłaty rocznej została podjęta w 1998 roku. Jak powszechnie wiadomo, wartość nieruchomości od lat 90. XX wieku znacznie wzrosła, co czyni utrzymanie obciążeń na poziomie 15% bezpodstawnym. Wynika to chociażby z tego, że wzrost wartości nieruchomości pozostawał w oderwaniu od przykładowo wzrostu wynagrodzeń, czy też wzrostu gospodarczego. Z powyższego wynika jednoznacznie, że norma art. 76 ust. 1 u.g.n. chroni wyłącznie interes właściciela nieruchomości.

Skarżący podkreślają, iż do chwili obecnej tj. przez czas trwania prawa użytkowania wieczystego – 11 lat, wskutek stosowania przez gminę 15-procentowej stawki opłaty rocznej, zapłacili na rzecz właściciela równowartość 165% wartości nieruchomości (udziału przysługującego skarżącym). Co istotne, do upływu okresu trwania prawa użytkowania wieczystego pozostało jeszcze około 88 lat. Należy więc przyjąć, że – z uwagi na stosowanie wymienionej stawki procentowej – na użytkownika wieczystym spoczywa obowiązek uiszczenia w przyszłości opłat rocznych odpowiadających łącznie 1320% wartości nieruchomości. W związku z tym przez cały czas trwania prawa użytkowania

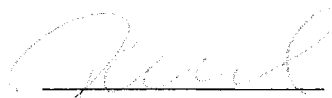
wieczystego (99 lat) skarżący zapłaciliby na rzecz właściciela 15-krotność wartości nieruchomości.

Jedynie na marginesie należy zauważyć, że skarżący poza opłatami rocznymi wnoszonymi przez 11 lat, uiścili na rzecz gminy cenę sprzedaży lokalu (wyodrębnienia własności lokalu i oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste) oraz pierwszą opłatę.

Nie ulega więc wątpliwości, że brak określenia górnej granicy dla podwyższenia stawki procentowej opłaty rocznej narusza prawo własności lokalu i prawo użytkowania wieczystego nieruchomości, przysługujące skarżącym. Ponadto przedmiotowy przepis prowadzi do istotnego ograniczenia praw podmiotowych przysługujących skarżącym, podważając ich istotę.

Z powyższych względów, zdaniem skarżących, przepis art. 76 ust. 1 u.g.n. narusza art. 64 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Z uwagi na powyższe, wnoszę jak na wstępie.

_____
Marcin Deczkowski
radca prawny

Załączniki:

- 1) pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej;
- 2) odpis wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G z dnia września 2016 roku (sygn. akt);
- 3) koperta dotycząca przesyłki zawierającej wyrok, o którym mowa w punkcie 3) powyżej nr nadawczy – ;
- 4) wydruk ze strony internetowej Poczty Polskiej S.A. potwierdzający datę doręczenia przesyłki, o której mowa w punkcie 3) powyżej;
- 5) odpis wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia listopada 2018 roku (sygn. akt) wraz z pismem przewodnim;
- 6) pięć (5) egzemplarzy skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami.